

הנחיות להוראת המצגת – בנקאות צעירה – צרכנות נבונה

קהל היעד: תלמידי כיתות ב-ג

רקע

עולמנו הפך לעולם שיווקי המציף את הילדים (וגם את המבוגרים) בפרסומות ובפיתויים חומריים. גיל הצריכה הממוצע הולך ויורד עם השנים. שכיחות הרכישות שמבצעים ילדים בגיל בית הספר היסודי עולה, וגם המוצרים שהם רוכשים נהיים יקרים יותר. אם פעם ילדים היו מבקשים מהוריהם מטבע לקניית ממתק או חטיף, הרי כיום ילדים דורשים לקנות צעצועים ממותגים, משחקי מחשב, טלפונים ניידים ועוד מוצרים יקרי ערך.

הילדים נדרשים כבר בגיל צעיר ביותר להתמודד עם שפע של פיתויים, כאשר המסגרות התקציביות שבהן הם מצויים מוגבלות ומצומצמות.

מומחים בתחום הניהול הכלכלי של משק הבית ממליצים להורים לעודד את הילדים לנהל דמי כיס כבר בגיל צעיר. ואכן, חלק מהילדים כבר מנהלים חשבון קטן של דמי כיס שבועיים או חודשיים, ומחליטים אילו מוצרי צריכה לקנות לעצמם. מצב זה מְזַמֵן לילדים למידה של דרכי התמודדות עם משימת חיים חדשה הדורשת הפגנת עצמאות ואחריות.

(מתוך תוכנית כישורי חיים לכיתות ג, שפ"י משרד החינוך, ומתוך אתר המועצה הישראלית לצרכנות.)

מטרות

- התלמידים יפתחו מודעות ואחריות לשימוש מושכל בכסף.
- התלמידים ילמדו להפעיל שיקול דעת בהחלטות הנוגעות לניהול כספים, וזאת בהתאם לגילם.

טיפוח מיומנויות SEL:

- פיתוח מודעות עצמית – מסוגלות עצמית, מודעות לצרכים האישיים שלי ולצרכי אחרים.
- ניהול עצמי - תכנון וסדרי עדיפויות, ויסות עצמי, קבלת החלטות מושכלות.

מהלך המצגת:

שקופית 1: פתיח: בנקאות צעירה – צרכנות נבונה

אמרו לתלמידים שהיום תדברו על צרכנות נבונה.

שאלו:

- מיהם צרכנים? האם גם אתם צרכנים? (כלומר, קונים לעצמכם דברים)
- למה לדעתכם חשוב לדבר על צרכנות נבונה?

שקופית 2: כסף זה לא משחק, ילדים

בשקופית זו נרצה לבסס את הרעיון כי גם ילדים צעירים יכולים לקבל על עצמם אחריות

ולהתנהל נכון מבחינה צרכנית.

לאחר צפייה בסרטון קצר, היעזרו בשאלות הבאות כדי לנהל דיון:

שאלות:

- לפי הסרטון, מה היו הציפיות של הילד מהוריו?
- האם להורים היו ציפיות מבנם?
- מה רצה הקריין ללמד את המשפחה?

שקופית 3: איך מנהלים כסף?

בשקופית זו נכיר שני צרכנים בני 9, וננסה להבין יחד מהן האפשרויות שלהם לרכישת מוצרים לעצמם. נקרא יחד:

דניאל ושי בני 9. שניהם אוהבים לאכול סוכריות גומי, לשחק במשחקי מחשב, ללבוש חולצות אופנתיות ולבלות בכל מיני מקומות.

כדי לקנות לעצמם את כל הדברים האלה הם צריכים כסף. מה הם יכולים לעשות כדי שיהיה להם כסף?

- לחסוך כסף ממתנות יום הולדת או מדמי כיס שקיבלו.
- לחשוב יחד עם ההורים על סכום קבוע שייתנו להם כדמי כיס.
- למכור במכירת חצר משחקים או חפצים שכבר אינם בשימוש, וכך להרוויח כסף.

- הציעו רעיון: (עם מלבן ריק לכתיבה)

ניתן לסמן כל אחת מהאפשרויות, ולדון בה עם התלמידים בעזרת השאלות האלה:

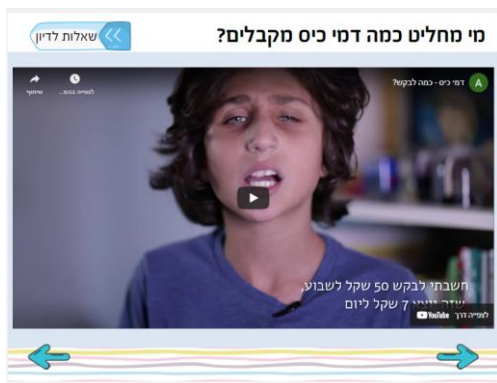
מדוע לדעתכם האפשרות הזו טובה?

מה היתרון (הדבר הטוב) באפשרות הזו? האם יש בה גם חיסרון (דבר פחות טוב)? מה הוא?

האם פעלתם פעם לפי אחת האפשרויות שהוצגו כאן? מתי?

האם יש לכם רעיון נוסף עבור דניאל ושי?

שקופית 4: דמי כיס - מי מחליט כמה דמי כיס מקבלים?

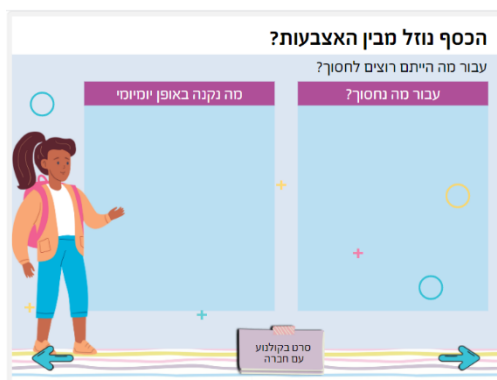

נצפה יחד בסרטון ולאחר מכן מומלץ לערוך דיון קצר:

שאלות לדיון

- אביתר אינו מקבל דמי כיס. מדוע זה מפריע לו?
(נקודות למחשבה: אביתר נאלץ לבקש מהוריו כסף כל הזמן, הוא לא יכול להחליט עבור עצמו מה לקנות ומתי והוא גם רוצה להרגיש שהוא אחראי.)
- מה תעדיפו: לקבל דמי כיס קבועים, או לבקש כסף מההורים בכל פעם שרוצים משהו? (נקודות למחשבה: לכל העדפה יש יתרונות וחסרונות. כשמקבלים דמי כיס צריך להתרגל לכך שאי-אפשר לבקש כל הזמן כסף מאבא ומאימא, וצריך לעמוד בתקציב. אבל גם לא צריך להתווכח איתם על כל רכישה כי ניתן לתכנן ולקבל אחראיות להוצאות.)
- איך מחליטים מה יהיה הסכום של דמי הכיס?
(נקודות למחשבה: מחליטים בהתאם להוצאות שלנו וכמובן בהתאם ליכולת הכספית של ההורים. חשוב לשוחח עם ההורים ולתאם ציפיות, אפשר לנסות לבקש סכום מסוים לפרק זמן מסוים ואז לראות איך מסתדרים איתו, ועוד.)

שקופית 5: הכסף נוזל מבין האצבעות?

בשקופית זו נשאל: על מה נוציא כסף באופן יומיומי, ועבור מה נחסוך?

יש לגרור את האפשרויות השונות על פי הצעות התלמידים.

אפשר לבקש מהתלמידים לתת דוגמאות מחייהם בנוגע להוצאות יום-יומיות, לעומת הוצאות מתוכננות שהם חסכו עבורן. אפשר לכתוב את ההוצאות הללו במלבנים הריקים המוצעים.

שאלה לדיון:

איך נדע על מה להוציא כסף על בסיס יום-יומי, ועבור מה לחסוך?

(נקודות למחשבה: מתייעצים עם ההורים, כותבים רשימה לעצמנו - מה הדברים שנרצה לרכוש? האם הם קטנים או גדולים? מכינים קופת חיסכון ומחליטים לשים בה בכל שבוע סכום מסוים, בהתאם למה שנרצה לחסוך עבורו).

שקופית 6 : אם חושבים – מרוויחים!

- **חושבים קדימה:** עתיד רחוק – חגים, ימי הולדת וחופשות בעתיד שנרצה לחסוך עבורם.
- **חושבים קדימה:** עתיד קרוב - מה צפוי לי בשבוע הבא? האם אני מתכנן הוצאה כלשהי או בילוי?
- **חושבים** על כאן ועכשיו - הוצאות קטנות על בסיס יומיומי.

לסיכום:

בקשו מהתלמידים לציין רעיון אחד שייקחו עימם מהמפגש.